

פרופ' יונתן גרוסמן

43 אש תמיד תוקד על המזבח

אש המזבח

בשיעורנו הקודם ניתחנו את חלקו הראשון של הציווי על "תורת העולה" – זה שעסק בפינוי המזבח מידי בוקר משאריות הקורבנות שנותרו בו. חלקו השני של הציווי מתמקד בדרישה שהאש על המזבח תבער כל הזמן, כנאמר בכותרת הפרשייה כולה: "וְאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ תִּוְקַד בּוֹ". בכדי להקל על הקורא, חוזרת התורה על משפט זה בתחילת פירוט החלק השני ובכך ברור שמדובר בפירוט הדרישה שנזכרה בכותרת. יש לשים לב לביטויים החוזרים במסגרת הציווי שיוצרים מסגרת ספרותית ברורה לקטע:

"וְהָאֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ תִּוְקַד בּוֹ לֹא תִכָּבֵה"

וּבַעֲרַךְ עָלֶיהָ הִפְהִן עֲצִים בְּבֹקֶר בְּבֹקֶר,

וְעָרַךְ עָלֶיהָ הָעֹלָה,

וְהִקְטִיר עָלֶיהָ חֲלָבֵי הַשְּׁלָמִים.

אֵשׁ תָּמִיד תִּוְקַד עַל הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִכָּבֵה."

מעקב אחר הפזמון החוזר חושף גם התפתחות פנימית שמתרחשת בו. בכותרת הפרשייה נאמר: "וְאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ תִּוְקַד בּוֹ" (ב); בפתחת החלק השני יש תוספת: "וְהָאֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ תִּוְקַד בּוֹ לֹא תִכָּבֵה" (ה), ובסגירת הציווי יש תוספת נוספת: "אֵשׁ תָּמִיד תִּוְקַד עַל הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִכָּבֵה" (ו). בכך, הפסוקים עצמם מעניקים את התחושה שהאש היא תמידית, הולכת ומתגברת לאורך זמן. בשונה מאש רגילה שהולכת וקטנה ככל שהעצים הולכים ונשרפים, האש שעל המזבח היא אש תמידית. ה"תמיד" המדובר

עליו הוא כאן הוא במשמעות של 'כל הזמן' – 'always', ולא במשמעות של קביעות (כמו קורבן התמיד).

לא רק המסגרת הספרותית מעצבת חלק זה כמעין שיר, אלא גם המשפטים שבתוך הציווי מעוצבים במבנה דומה: פועל + המילה "עליה" + מושא ישיר:

"וּבַעֲרַךְ – עָלֶיהָ הִפְהִן – עֲצִים בְּבֹקֶר בְּבֹקֶר,

וְעָרַךְ – עָלֶיהָ – הָעֹלָה,

וְהִקְטִיר – עָלֶיהָ – חֲלָבֵי הַשְּׁלָמִים."

הגיוון בפעלים מצד אחד והחזרה על "עליה" מצד שני, משרה תחושה של שיר מליצי. אולם שיר זה לא בא רק לשם האסתטיקה, אלא יש בכוחו להבליט את עיקר מגמת הציווי. המוקד הופך להיות המילה החוזרת ונשנית כאן – "עליה" – 'על האש' שהוזכרה בתחילה: "וְהָאֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ". קריאת מוקד זה אשר עטוף במסגרת הציווי מעצבת את הסיפור כולו: יש להקפיד שהאש לא תכבה ולשם כך יש להבעיר אותה בעצים נוספים בכל בוקר, ועל אותה אש נצחית וקבועה יש להקריב את הקורבנות כולם.¹

הדגשה זו כבר יכולה לחשוף היבט ראשון בקישור בין שני חלקי הציווי בתורת העולה – בין תרומת הדשן ובין תמידיות האש. גם בזמן שמפנים את המזבח בבוקר יש להקפיד שהאש לא תכבה. אדרבה: באותה עת שמפנים את הדשן יש להוסיף עצים. לפיכך מבליטה התורה את זמן הבערת העצים: "וּבַעֲרַךְ עָלֶיהָ הִפְהִן עֲצִים בְּבֹקֶר בְּבֹקֶר". ניסוח זה קושר את הדרישה להבערת האש בבקר עם הדרישה לאפשר את הקטרת העולה רק עד הבקר ותו לא: "כָּל הַלַּיְלָה עַד הַבֹּקֶר". בבוקר, כזכור, יש לפנות את הדשן שנותר. לפי זה, הקישור בין שני חלקי הציווי הוא טכני ביסודו: במקום שבו יש את החשש הגדול ביותר לכיבוי האש, שם מבליטה התורה שיש להקפיד על אש שתבער תמיד.

אולם ניתן להציע קישור מהותי יותר בין שני חלקי הציווי. במובן מסוים אפשר לראות את שני חלקי הציווי

1 את העצים על עצים אחרים – כדן כל קורבן שמוקרב על גבי עצים: "אמר רב פפא: לדברי רבי – עצים צריכין עצים" (מנחות שם).

דומני שהמקור המרכזי בכתובים לתפיסה כזו של עצים הם הפסוקים שלפנינו, שלצד 'עריכת העולה' והקטרת חלבי השלמים' מזכירים גם "וּבַעֲרַךְ עָלֶיהָ הִפְהִן עֲצִים בְּבֹקֶר בְּבֹקֶר". אמנם בפשטי המקראות נראה הדבר שהיגד זה עדיין מתאר את חובת הבערת האש ולא את מה שמוקרב בתוך האש, אולם המבנה החוזר והדומה מאפשר את דרשת חז"ל. ראוי לציין שיש שטענו שגם אלו המתייחסים אל העצים כאל קורבן סבורים שלא מדובר בקדושת הגוף אלא בקדושת דמים בלבד (ראו את הדיון אצל הרב ראפאפרט, מקדש דוד, עמ' קעא-קעד).

1 גישה רחבה בחז"ל תופסת את עצי המערכה כקורבן ממש, עד כדי כך שיש חובת מליחה לעצים אלו והגשה למזבח לפני 'הקרבנות', כאילו היו זבח: "רבי אומר: עצים קרבן הם טעונין מלח וטעונין הגשה" (מנחות דף ק"ו ע"ב). יש האומרים שהתורם את עצי המערכה צריך שיישן באותו הלילה בירושלים – כדן המקריב קורבן, ולשיטתם אונן אסור אף בהבאת עצים (זבחים דף צ"ט ע"ב). הגיעו הדברים לידי כך שלאור שיטת רבי היו שטענו שהעצים טעונים גם קמיצה כמנחה ('שמרסקן לעצים דקין עד שנוטל מהם מלא קומצו' – רש"י, מנחות דף ק"ו ע"ב) ושהשיריים הולכים לכוהנים. רב פפא אף הוסיף שיש להקריב

במקדש. לכל יום יש שיר אחר; לא ניתן לשורר את שיר האתמול עם קורבן התמיד המובא היום.

לפני שנעזוב דיון זה ברצוני להעיר עוד שתי הערות על הנחות היסוד שהונחו בבסיס הדיון. שיערנו שהאש שאותה הכוהנים נדרשים להבעיר "בבקר בבקר" היא אותה אש שירדה ביום השמיני לאכול את הקורבנות, ושהיא לא כבתה שוב. האש שיצאה אל המזבח ביום השמיני היא אש ה' האוכלת את הקורבנות, וכל העם שראה זאת, שר ונפל על פניו (ויקרא ט', כד), מודע לכך שאת קורבנותיו אוכל ה' דרך אשו הגדולה.

אולם יש בעיה יסודית בהצגה זו, שהרי בזמן מסע המחנה המשכן קופל ועמו גם מזבח העולה. ממילא גם את האש היו צריכים לכבות בזמן המסע, והיו צריכים להדליק אותה מחדש בכל חנייה וחנייה. כך נראה מפשט הכתוב בתיאור 'ארזת' המשכן לקראת המסע: "וְדָשְׁנוּ אֶת הַמִּזְבֵּחַ וּפָרְשׁוּ עָלָיו בִּגְדֵי אַרְגָּמָן" (במדבר ד', יג). על פניו, פעולת הדישון שהכתוב מתייחס אליה היא פעולת גריפת המזבח והורדת כל הבשר שעליו. דווקא כך ניתן לכסות אותו בבגד ארגמן מבלי שהבגד ישרף. האם אפשר לראות באש הבוערת בתמידיות במזבח את המשך האש שירדה ואכלה את הקורבנות במזבח ביום השמיני למילואים, אף שבזמן המסע מכבים אותה?

שתי תשובות יש לומר בדבר זה:

א. ראשית יש לציין שיש עמדה בחז"ל שלפיה אכן האש לא כבתה, גם בזמן המסע. הדבר נתון במחלוקת תנאים, כפי שמופיע בספרא אצלנו: "לא תכבה" – אף במסעות. מה עושים לה? כופים עליה פסכת. דברי ר' יהודה. ר' שמעון אומר אף בשבת ומסעות מדשנים אותה, שנאמר 'ודשנו את המזבח ופרשו עליו בגד ארגמן' (ספרא, פרשת צו, פ' ב). רש"י אימץ את עמדת ר' יהודה וראה בה (בעקבות יומא דף כ"א) תגובה ישירה לבעיית רציפות האש שירדה ביום השמיני: "זפרשו עליו בגד ארגמן" – ואש שירדה מן השמים רבוצה תחת הבגד כארי בשעת המסעות ואינה שורפתו שהיו כופין עליה פסכת של נחשת" (רש"י במדבר ד', יג). לפי קריאה זו אכן האש המשיכה לבעור כל העת ובזמן המסע היא רק הנמיכה שלהבותיה אך המשיכה לבעור וחיכתה לחנייה הבאה שבה היא תפרוץ מחדש.

כבעלי מגמות מנוגדות. החלק הראשון, שמתאר את איסוף הדשן שנצבר ביום האתמול על המזבח ופינויו מהמזבח, מביע שכל יום מתחיל מסע חדש במזבח. לא ניתן להקריב ביום אחד את קורבן יום האתמול. אם נשאר עוד קצת בשר מהעולה שהוקרבה אמש, יש לפנותה מעל גבי המזבח, ולהכין את המזבח נקי משאריות לקראת היום החדש שפרץ לעולם. לעומת זאת, האש הרציפה מביעה את ההיפך הגמור: על אותה האש עצמה ממשיכים ומעלים את הקורבנות כולם. יש להביא עצים וללבות את האש הקיימת אך לא מדליקים אותה מחדש. אש זו אינה פוסקת ומאז ירדתה ביום השמיני למילואים היא ממשיכה ואוכלת את הקורבנות, והכוהנים דואגים להמשיך ולהבעיר אותה וללבות אותה על הזמן. בהקשר האש שינויי הימים אינו מעלה ואינו מוריד; האש ממשיכה ברציפות מתמדת, היא אש תמיד.

הכנסת שני הציוויים הללו תחת אותה כותרת יוצרת דיאלוג עדין בין יציבות לשינוי ובין קביעות והמשכיות לתמורה; שניהם מוצגים בכל בוקר שלובי זרוע, זה לצד זה. התגלות ה' שמסומלת באש היא יציבה ונצחית. ה' נוכח במקום כל העת, יום ולילה ואין זה משנה באיזה יום מדובר. מצדו של האדם – מביא הקורבן, מביא בשר הזבח, כל יום הוא סיפור אחר וחדש. אינה דומה עמידתו מול ה' ביום אחד לחווייתו הדתית ביום אחר. ייתכן שביום שני הוא יקריב קורבן עולה וכבר ביום שלישי הוא יבקש להביא זבח שלמים. הבשר מפונה אם כן מהמזבח מידי יום ומאפשר מבע חדש במזבח, אולם האש מקבלת הקורבן היא תמידית ויציבה.²

כאמור לעיל, הדשן שעל המזבח מייצג את המפגש בין האדם החולף, הזמני והמשתנה ובין נוכחות ה' הקבועה והיציבה. הדשן 'מורם' כעדות למפגש מורכב זה, ויוצא החוצה בכדי לפנות לעבודת המזבח של היום החדש.

מעניין לחשוב בהקשר זה על 'שיר של יום' שנהגו לאומרו (מדויק יותר לומר – שנהגו לשיר אותו עם כלי נגינה), לצד עבודת תמיד של שחר ותמיד של בין הערביים. לכל יום בשבוע נבחר מזמור תהלים שונה, ודבר זה אומר דרשני: מדוע לא לאמץ מזמור תהלים קבוע שמתאים לעבודת התמיד ולשיר אותו לצד הקרבת התמיד? מסתבר שחובת שיר של יום משקפת גם היא את השינוי שמלווה את הקרבת הקורבנות

שאוכלת את הקורבנות. למעלה בארנו את הפסוקים לפי פשטם – שאותה האש האוכלת היא האש הקבועה, היא אש התמיד.

2 יש לציין שלפי חז"ל יש כמה מערכות אש על המזבח (נחלקו תנאים בדבר המספר המדויק – יומא, פ"ד מ"ו). לפי דבריהם יש מדורת אש אחת שהיא מסמלת את אש התמיד הקבועה, ויש מערכה נפרדת

את הקורבן; בפרשת צו הקורבנות באים בכדי לקיים את האש. ממילא ברור מדוע פרשת ויקרא מתעלמת מאש התמיד ואילו פרשת צו מתעלמת מהאש שהוסיפו לפני כל הקרבת קורבן וקורבן. בפועל, יש לקיים את שני הייעודים של עולם הקורבנות, ובלשון חז"ל – "אף על פי שהאש יורדת מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט".

לאור כך מובן מדוע תורת הקורבנות של פרשת צו פותחת בציווי על אש התמיד. דבר זה מהותי למגמת הקורבנות בפרשה זו כולה. האש האוכלת שמייצגת את ההתגלות זקוקה לקורבנות בכדי להתקיים במשכן שבקרב מחנה ישראל.

אומנם, עדיין דבר זה דורש ביאור: מדוע דין המזבח – פינוי הדשן מזה ואש התמיד מזה – הם מימוש של "תורת העולה"? דינים אלו רלוונטיים לתפעול הבסיסי של המזבח והם חשובים למען הקורבנות כולם.

בדבר זה אנו נוגעים בשני צדדים מהותיים שעולים בפרשייה קצרה זו – אופי קורבן העולה מזה ואופי פרשת צו מזה. כפי שהערתי, פרשייה זו אינה רואה מול עיניה רק את קורבן העולה שבא כנדבת יחיד אלא במיוחד את עולת התמיד הציבורית. נדמה שהקורבן המרכזי שפרשייה זו מתייחסת אליו הוא תמיד של בין הערביים, זה שהולך ומוקרב כל הלילה, ושבבוקר יש לפנותו (לפי חז"ל מותר להקטיר רק על חצות הלילה, אך אין מדובר בשינוי מהותי אלא רק ברצון להרחיק את האדם מן העבירה – ברכות, פ"א מ"א).

לעולת התמיד יש תפקיד ייחודי בעולם המשכן. לצד הקורבנות שהם מתנת האדם לא-לוהיו – כנדבה או לשם כפרה ופיצוי – יש קורבנות שתפקידם 'לתפעל' את הבית. כדי שהמזבח יוגדר כמזבח יש ליצור לו מסגרת של עולת תמיד – עולת השחר פותחת את המזבח ועולת בין הערביים נועלת אותו. בתוכם יבואו קורבנות היום כולם, אך עולת התמיד עצמה מגדירה את המזבח כמקום של התגלות. כך עולה מהציווי על עולת התמיד בספר שמות. ציווי זה נזכר שם בסמוך לציווי על ימי המילואים שמתארים כיצד יש לקדש את המשכן וכליו ואת הכוהנים. סיום שלב זה מתמקד בקידוש המזבח: "שִׁבַּעַת יָמִים תִּכְפֹּר עַל הַמִּזְבֵּחַ וְקִדַּשְׁתָּ אֹתוֹ וְהָיָה הַמִּזְבֵּחַ קֹדֶשׁ קְדָשִׁים כָּל הַנֹּגֵעַ בַּמִּזְבֵּחַ יִקְדָּשׁ" (כ"ט, לז). ומיד נזכר בסמיכות הציווי על עולת התמיד: "וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה עַל הַמִּזְבֵּחַ כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שְׁנַיִם לַיּוֹם תָּמִיד..." (שם, לח). נראה הדבר ששני כבשים אלו הם חלק מהגדרת המזבח ותפקידם לאפשר את ההתגלות. כך נחתם הציווי על עולת התמיד: "עֲלֵת תָּמִיד לְדֹרֹתֵיכֶם פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לְפָנַי ה' אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה לָכֶם שְׁמָה לְדָבָר אֲלֵיךְ שֵׁם. וְנִעַדְתִּי שְׁמָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִקְדַּשׁ בְּכַבְדִּי" (שם,

ב. הקריאה הפשוטה יותר היא – כדעת ר' שמעון – שאכן כיבו את האש ודשנו את המזבח לפני שארזו את המזבח בבגד הארגמן. ואף על פי כן, מהבחינה הסמלית ניתן לראות באש הבערת ייצוג של אותה אש שמימית שאכלה את הקורבנות בפעם הראשונה, וסימנה את תפקיד האש ואת הייצוג שנילווה לה. אולי לכן מכסים בזמן המסע את המזבח בכיסוי בצבע ארגמן (ולא תכלת כמקובל), בכדי להזכיר את האש התמידית.

ההערה השנייה שברצוני להעיר בנוגע לאש היוקדת תמיד נוגעת ביחס בין פרשת צו לפרשת ויקרא. בקריאה פשוטה של דיני העולה כפי שהובאו ברשימה הראשונה נדמה היה שבין שאר תפקידי של הכהן עליו גם להבעיר אש במזבח. פעולה זו נזכרת בתוך שאר הפעולות שיש לעשות כחלק מתהליך הקרבת קורבן עולה: "וְהִפְשִׁיט אֶת הָעֹלָה וְנִתַּח אֹתָהּ לְנִתְחֶיהָ. וְנִתְּנוּ בְּנֵי אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן אֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ וְעָרְכוּ עֲצִים עַל הָאֵשׁ. וְעָרְכוּ בְּנֵי אֶהֱרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַנִּתְחִים אֶת הָרֹאשׁ וְאֶת הַפָּדָר עַל הָעֲצִים אֲשֶׁר עַל הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל הַמִּזְבֵּחַ" (ויקרא א', ו-ח). מקריאת פסוקים אלו לא נראה כלל שיש כבר אש על המזבח שבוערת באופן מתמיד. אדרבה: נדמה שאין אש על המזבח ולכן הכוהן נדרש להבעיר אש לצורך הקטרת קורבן העולה שהובא כעת אל המשכן. כיצד ניתן לקרוא את שני הציוויים יחדיו?

חז"ל – ובעקבותיהם רש"י – ראו בהדלקת האש של הכוהנים תוספת על פני אש התמיד הקיימת: "אע"פ שהאש יורדת מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט" (רש"י ויקרא א', ז). זו נראית כבר הכרעה הלכתית שמבקשת לצאת ידי חובת שתי הפרשות אך מבחינה פרשנית השאלה נותרה בעינה: מדוע בפרשת ויקרא התורה מציגה חזות שווא, כאילו הכוהנים צריכים להבעיר אש במזבח ולולא כן לא תהיה אש? נדמה שיש להבחין בין שני תיאורי האש לאור מגמת שתי הרשימות.

בפרשת ויקרא המוקד הוא כאמור האדם מישראל שמביא את הקורבן. הוא צריך להרגיש שבמיוחד בשבילו הבעירו אש על המזבח. המשכן לא נבנה אלא בשבילו, בשביל שהוא יוכל להביא את קורבנו ולהיפגש עם א-לוהיו. לעומת זאת, פרשת צו מתארת את תפקיד הקורבנות בחיזוק ההתגלות. כפי שכבר הערנו כמה פעמים, התגלות ה' במשכן שבאה בדמות אש היא המשך התגלות ה' על הר סיני "כָּאֵשׁ אֲכַלְתָּ בְּרֹאשׁ הָהָר" (שמות כ"ד, יז), וזו היא האש שירדה ביום השמיני למזבח לאכול את הקורבנות כשכל ישראל ראו את "כבוד ה'" ונפלו על פניהם. את האש הזו צריך לשמר, בעזרת עצים ובעזרת קורבנות. כמעט שניתן להתנסח הפוך מהרושם שעולה בפרשת ויקרא: שם, האש מובערת בכדי לאכול

נמצאנו למדים, שתורת העולה היא תורת אכילת המזבח והיא תורת התגלות האש האוכלת. בכל בוקר המשכן מתחיל מסע חדש ומפנה את קורבנות יום האתמול לטובת הקורבנות החדשים שיבואו עם שיר חדש. כבוד ה' המתגלה כאש מקבל את פני הקורבנות החדשים המובאים לו, אך הוא עצמו אינו מצוי תחת שינויי הזמנים ומצבי הרוח; אש התמיד לא תכבה, היא תמשיך לסמל את השראת השכינה המתמדת, המקיימת את העולם כולו.

* * * * *
 * כל הזכויות שמורות לשיבת הר עציון ולפרופ' יונתן גרוסמן *
 * עורך: בנימין פרנקל, תשע"ט *
 * * * * *
 * בית המדרש הווירטואלי *
 * מיסודו של *
 * The Israel Koschitzky Virtual Beit Midrash *
 * האתר בעברית: <https://etzion.org.il/> *
 * האתר באנגלית: <http://www.vbm-torah.org> *
 * * * * *
 * משרדי בית המדרש הווירטואלי: 02-9937300 שלוחה 5 *
 * דוא"ל: office@etzion.org.il *

מב-מג). העולה מוזכרת לצד העובדה שבמקום זה ה' מתוועד עם ישראל ומדבר עם משה; שבית ה' עומד להתקדש בכבודו של ה' שישרה שכינתו במקום. מבחינה זו, עולת התמיד קשורה בטבורה עם התגלות השכינה ועם הקדשת המזבח כמקום שבו ניתן להקריב לה' קורבנות. לפיכך, מתאים שדין התחדשות המזבח שבכל בוקר לצד רציפות האש שעליו, יובאו תחת הסעיף של תורת העולה, כל עוד רואים את עולת התמיד כמושא של פרשייה זו.

אולם לא רק אופי קורבן העולה מתבהר לאור פרשייה זו אלא גם אופי פרשת צו כולה. כפי שהערתי בפתיחה לניתוח הרשימה השנייה, הדין המרכזי הנידון בפרשה זו הוא דיני אכילת הקורבן. בכל שאר הקורבנות שיש מי שאוכל אותם הכתוב מתמקד בדיניהם של האוכלים – בין אם אלו הכוהנים (מנחה, חטאת ואשם) ובין אם זהו המקריב עצמו (זבח שלמים). אולם את קורבן העולה אוכל רק המזבח. ממילא, "תורת העולה" מתמקדת בפה האוכל אותה – באש ה' האוכלת על המזבח. כשם שביחס לזבח שלמים למשל ייאמר בהמשך הפרשה מהו הזמן המותר באכילתו (ז', טו-יח), כך גם ביחס לעולה התורה מבארת את הזמן שמותר למזבח לאכול אותו – "עד הבוקר" ותו לא.

קריאה זו מקבלת אישור נוכח כמה זיקות מעניינות שיש בין תיאור אכילת העולה על ידי המזבח ובין דיני אכילת שאר הקורבנות על ידי הכוהנים. הגדרת מקום הוצאת הדשן בתורת העולה "וְהוֹצִיא אֶת הַדָּשָׁן אֶל מַחוּץ לַמִּחֲנֶה אֶל מְקוֹם טְהוֹר" (פסוק ז) מזכירה את הגדרת המקומות שבהם מותר לאכול את שאר הקורבנות:

מנחה – "וְהִנֹּחֲתָהּ מִמֶּנָּה יֹאכְלוּ אֲהָרֹן וּבָנָיו מִצֹּת תֹּאכַל בְּמָקוֹם קֹדֶשׁ בְּחֹצֵר אֹהֶל מוֹעֵד יֹאכְלוּהָ" (ו', ט).

חטאת – "הִלַּחַן הַמִּחְטָא אֹתָהּ יֹאכְלֶנָּה בְּמָקוֹם קֹדֶשׁ תֹּאכַל בְּחֹצֵר אֹהֶל מוֹעֵד" (ו', יט).

אשם – "כֹּל זָכָר בְּכֹהֲנִים יֹאכְלֶנּוּ בְּמָקוֹם קֹדֶשׁ יֹאכְלוּ" (ז', ו).

זבח שלמים (כך בציווי ביום השמיני) – "וְאֵת חֶזֶה הַתְּנוּפָה וְאֵת שׁוֹק הַתְּרוּמָה תֹאכְלוּ בְּמָקוֹם טְהוֹר אֹתָהּ וּבְנִידָה וּבְנִתִּיקָה אֹתָהּ" (י', יד).

בנוסף לכך, הזיקה בין האכילות השונות בולטת – כפי שהערנו במבוא לדיון ברשימה זו – בעצם שילוב הפועל 'אכילה' גם בתורת העולה: "וְהָרִים אֶת הַדָּשָׁן אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ". בכך רומזת תורת העולה שיש לראות את האש כאקט של אכילה, בדומה לכל תיאור הפרשה את אכילת הכוהנים.